

VERENIGING
» ORDE DER VERDRAAGZAMEN «

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58 - Gevestigd te 's-Gravenhage

Secretariaat: Buitenrustplein 21, Voorburg, Tel. 728315 - Giro no. 468874 t.n.v. de "ODV", Den Haag

Zondaggroep I
16 oktober 1960

Goedenmorgen, vrienden.

Ik ontdek dat we enige moeilijkheid zullen hebben met perfecte persoonlijkheids-uitdrukking vanmorgen. U zult ons dus ten goede houden dat we het deze keer één klein beetje rustig aan doen.

Op deze zondagmorgen zou ik graag eens de aandacht laten dwalen in de richting van de cosmos. Uiteindelijk: je bent zo voortdurend bezig met je eigen persoonlijkheid, zo voortdurend ook laat je je overheersen door de omstandigheden van je eigen wereld, dat het goed is eens alle veranderingen terzijde te stellen en niet meer te denken zelfs aan de periode van Aquarius, aan Chroesjtjof, de huishoudrekening en eigen geestelijk streven.

Voor een enkele keer zou je je volledig moeten kunnen ontspannen en die cosmos zelf a.h.w. absorberen. Wanneer de ziel, vleugels hebbende die haar voort kunnen stuwten door tijd en ruimte, het menselijk lichaam zou kunnen ontwijken, wanneer de geest voor een ogenblik haar eigen sfeer wil vergeten en wil gaan temidden van de kern van het leven, dan zien wij voor ons liggen de grote raderen, die men wel sterrenniveaus noemt. En wanneer wij daar eerst naar zien, dan is het een verwarring van lichtende punten, verschiende kleuren, die ergens in een onmetelijk en ontastbaar duister zijn gehuld.

Wanneer we echter langer blijven, wanneer ons wezen zich juist op dit niveau steeds meer probeert in te leven, dan krijgen ook deze wervelende raderen, dit vuurwerk der eeuwigheid, eigen gezicht en eigen gestalte. Er zijn grote krachten en grote heren. Wij met al ons tijd-gebonden-zijn, ons onmetelijk klein-zijn, we zijn haast verbaasd wanneer we zien in hoeveel opzichten ze op ons lijken. Het vreemde is, dat ik niet durf te zeggen: het is een mensengestalte, die een zonnenevel bezielt, in leven houdt. Maar ergens hebben we het gevoel of wij het zouden kunnen zijn, of wij de heersers zijn, die een Melkweg als een dol geworden discus door een oneindige beslotenheid heen doen wervelen en toch blijven mensen en geesten gelijktijdig in een eigen, kleine, besloten wereld.

Wanneer we verzadigd zijn van het schouwspel, wanneer we dit gaan in eeuwigheid overzien hebben, dan trachten we verder door te dringen in de ruimte, want dit is nog de uiterlijke cosmos, maar in die cosmos ligt meer. We laten ons dragen door

het duister tot ergens als zonnegoud van gevangen stralen een leven begint te tintelen rond ons. Misschien menen we nu, dat we in het levende licht zelve, in God zijn; het kost ons moeite te gewennen aan wat rond ons is. Eerst menen we, dat rond ons een zône is van donker, alsof het gouden licht weigert ons te beroeren, alsof de tinteling die alle ruimte die we overzien vervult, niet deel is van ons wezen en dan bemerken we, dat we opgenomen worden en ziende ontdekken we geen God, maar we ontdekken grote krachten. Krachten zo onmetelijk groot, dat één blik op hen is als het wervelen van de tijd van het begin tot het eind van de cosmos. En toch zijn zij aan ons verwant en aan ons gelijk. Wij zouden het haast zelf kunnen zijn. We kunnen niet spreken over een uiterlijke gelijkenis, maar ergens voelen wij, dat we identiek zijn met die kracht.

En zo ga je verder en je ziet hoe het gouden licht verwaait door een onbekende wind, als herfstdraden in het woud, overlatend een ijle, waarin geen licht meer is en geen duister. En nu denken we ook hier ons aan te passen, maar hier is geen herkennen. Hier is niet meer het gevoel van gelijkheid. Hier blijft ons alleen het gevoel van opgenomen zijn in het onbekende. Wie dit heeft bereikt, een lange wijle heeft vertoefd dáár waar tijd stilstaat, waar stof geen betekenis heeft en geest een waarde is die niet bestaat, valt terug. Rond hem is eerst weer het levende licht, de tinteling die het ik doortrilt, dan het vuurwerk van de grote sterrennevels, het vreemde lichte spel van sterren, die als straatlantaarns langs een of andere cosmische weg voorbij flitsen, terwijl je voortjaagt naar je eigen bestaan.

En dan vraag je je af: wat is dan deze cosmos? Ja, wat is eigenlijk die cosmos? We weten dat er wetten zijn van de cosmos. We erkennen dat er bepaalde krachten werkzaam zijn. We erkennen een God, maar eigenlijk weten we er zo weinig van. Gedurende die korte vlucht die je hebt gemaakt, heb je bepaalde aspecten gezien, maar je voelt voor jezelf: dit is niet de oplossing, dit is niet de werkelijkheid.

Misschien dat je dan, uit angst haast voor het grote, het onbegrepen, tracht, jezelf beheersend, terug te dringen in de microcosmos. In het begin lijkt het, of je meester bent. Je gaat met grote schreden en je ontdekt grote samenstellen van vreemd lichtende bollen, in een melkachtige nevel gehuld, je ziet zonnen komen en gaan. Met razende snelheid zie je hoe zich schijven en vormen een ogenblik samenstellen en dan weer uiteenvallen. En je meent: nu ben ik dan toch in een Al, dat ik beheersen kan. Maar als je verder gaat en het spel van die bleke bollen, van de lichtende wervelingen weer tot een vuurwerk wordt, zo herken je opnieuw gezichten. Het vreemde is: die wezens zijn groter dan jij bent, niet kleiner, groter en toch herken je daarin iets van jezelf.

Je tracht verder te gaan en je laat alles achter je om in die ruimte te duiken, waarin de kleinste delen zelfs niet meer bestaan of hoogstens een ijl spoor trekken, dat onmiddellijk verbleekt. En wederom meen je te ontkomen en meen je de wereld gevonden te hebben, waarin je jezelf bent. Maar zelfs deze leegte wordt doortrild door een licht. Misschien lijkt het u zilverachtiger dan in het eerste geval, maar het is er. Het schijnt u te omvatten, een ogenblik lijkt het terug te deinzigen voor uw wezen, om zich dan hecht met u te verbinden. Er is een geest, er is een kracht, er is een wezen dat dit

beheerst, dat er deel van is en het is groter dan je zelf dacht. En toch heb je het gevoel dat je het zelf zou kunnen zijn. En wanneer je dan doordringt tot in de diepste diepten, dan is daar dezelfde tijdloosheid, dezelfde afwezigheid van licht en duister, dezelfde band van een onbekend iets, waarvan je deel bent en dat je je niet meer voor kunt stellen zoals jezelf. En ook van hier kan je terugkeren tot je eigen wereld, misschien iets meer begrijpend wat cosmos is, maar tevens wetend, dat je nooit het werkelijke raadsel zult kunnen omvatten.

Dit is dan cosmos en wanneer we daar tegenover staan, dan wordt het ons zeer moeilijk om onze eigen plaats, onze eigen taak eigenlijk vast te leggen. Het vraagt onnoemelijk veel tijd van onderzoek en zelfonderzoek vóór je door kunt dringen tot de werkelijkheid. Er zijn er onder ons die dit gedaan hebben, niet ikzelf. Misschien zijn mijn vleugels niet sterk genoeg om tot de uitersten van het Al te gaan, misschien ook ben ik nog te traag of streef ik teveel om zover te gaan. Maar uit wat ze hebben meegebracht aan boodschap, aan begrip, aan filosofie, is toch iets gebouwd, dat voor mij althans de cosmos begrijpelijker maakt.

Ik heb getracht door een spel van woorden u iets te doen aanvoelen van wat de geest, de ziel, doormaakt wanneer zij de cosmos werkelijk wil betreden. Laat me dan nu ook trachten u duidelijk te maken, hoe dit ik zich voelt, wanneer het terugkeert. Ergens diep in je is er een gevoel van onmacht. Je meende eens meester te zijn over jezelf en over je wereld, je meende kennis te hebben en vermogen en in al die vreemde beelden, al die ontdekkingen is dat eigenlijk weggevaagd. Je blijft over als een tamelijk onbelangrijk en hopeloos stukje gedachte, dat voortdurend maar weer tracht zichzelf te oriënteren en ergens een eenheid te vinden, die het nog ontbeerde. Innerlijk komt er een ogenblik (al kan ik het niet uit eigen ervaring omschrijven), dat die eenheid wordt aanvoeld. Ergens schijnt een ogenblik te zijn dat het denken weigert om nog over de tegenstellingen tussen ik en cosmos te spreken. Een ogenblik dat elk idee van eigen belangrijkheid en onbelangrijkheid teloor gaat in een reeks van gedachten.

Laat ik u, zo goed mogelijk als dat in menselijke taal gaat, herhalen, wat één, die zo ver ging en in onze sfeer nog terugkeerde, erover zeide: "Je meent dat je vorm belangrijk is. Je meent dat je gedachten belangrijk zijn en je telt de minuten omdat al, wat je in die tijd doet, zo'n grote betekenis heeft. Maar wanneer de tijd sterft, wanneer de vorm verbleekt, dan voel je dat er niets overblijft van een belangrijkheid. Je bent, je bestaat en meer is er niet. De kunst is te weten dat bestaan op zichzelf zeer belangrijk is. Kijk niet teveel naar het vonken spattend schouwspel van sterren in volle werking. Let niet teveel op de voortdurende variaties en veranderingen, die een mensenleven kunnen beheersen. Let niet teveel op volmaaktheid en onvolmaaktheid. Zo lang je het uiterlijke blijft zien, meen je dat je eens de cosmos zult overheersen.

Juist wanneer je verder gaat, heb je de behoefte om jezelf te identificeren met God. Te zeggen: God, ach daarvan ben ik deel. God is mijn wezen en ik ben in God. Maar eerst wanneer je aan het einde, aan de grens van alle verschijnselen hebt gestaan, besef je hoe dwaas dat is. Je bent niet actief God. God is niet actief je wezen. De band die bestaat gaat veel verder, is veel ijler en vooral veel daad- en tijdlozer.

De essence van je wezen is de essence van de cosmos, maar de essence van de cosmos kent geen licht en geen duister. Ze kent geen geschillen, ze kent geen zonde en geen deugd. Ze kent niet de beweging en het streven of de nalatigheid, zij is.

Zijn is de kern van ons wezen. Niet een scheppend zijn of een activiteit. Het kost ons moeite om dit te verwerken. Al dit drukke gaan door vele werelden heen, al die moeite die je je in zovele levens gegeven hebt om iets te zijn, om iets te worden, het is nog onbelangrijker dan het gekrioel van een mier, die zijn pad kwijt is. Het zijn zelf is belangrijk. En dan ga je je afvragen: Wanneer ik in die cosmos alleen maar ben, wat heeft het dan voor zin te streven? Daar is maar één antwoord op: Voor de cosmos heet dit geen zin, maar voor mijzelf is het noodzakelijk dat ik het zijn zal kunnen aanvaarden en zal kunnen ondergaan. Vreugde en lijden zijn niet noodzakelijk. De cosmos kent geen vreugde en geen lijden, zij is. De kern van ons wezen kent geen vreugde en geen lijden, zij is. Maar in die vreugde en dat lijden, in onze strijd en in ons zoeken, trachten wij onszelf te vinden. Trachten-jezelf-te-vinden, dat is de werkelijke betekenis van dat alles. Je bent uitgegaan en je hebt uit de bleekheid van de cosmos het begrip ik en afgeslotenheid gevormd en je moet vanuit dit ik-begrip en dit afgesloten-zijn terugkeren. Je moet weer teruggaan naar dit simpele één-zijn, zonder daden, zonder ideeën van licht, van vreugde, van loon, of van straf. Dat valt voor een mens moeilijk te begrijpen en voor een geest ook, want vergeet niet: de fase die wij bereikt hebben, de fase van ik-vorming moet voor hen die ver zijn gegaan, tot de laatste grenzen, niet veel meer zijn dan het fantastisch spel van kinderen. Een dwaasheid die niet zonder reden is, omdat ze oefening betekent en lering, die uiteindelijk toch vergeten wordt, vergeten in de ernst van het leven. Zo onbelangrijk zijn we."

U zult begrijpen dat, wanneer je dat zo gezegd wordt, je in de eerste plaats in verweer komt. Ik ben toch wel wat meer dan dit. En in de tweede plaats, dat je je gaat afvragen: Ja, maar waarvoor dan alle dingen? En net vreemde is, dat juist zij, die eigenlijk boven de gaad en de gedachte uit zijn gestegen, ons hierop ook een antwoord geven. En één van die antwoorden was erg dichtertlijk. Ik wil het daarom even citeren. Deze entiteit zeide tot mij: "De cosmos zelf is leven en dit leven is als een Moeder, die in zich ongetelde vormen van bewustzijn telt. En de cosmos zingt. Ze zingt een lied, omdat al het leven en denken in haar zou kunnen rusten en sluimeren. Maar wie zover van haar afstaat, hoort het als een harde wet en een wreedheid of een onrecht, niet beseffend dat het slechts een lied is."

Ja, wat moet je daar nu weer op zeggen? Uiteindelijk: antwoord geven, wanneer zij je eenmaal geantwoord hebben, doen ze niet meer. Je gaat verder en zo vond ik bij een ander deze beschouwing: "Cosmisch-zijn is de kern van je wezen. Wie zich werkelijk op het cosmisch-zijn richt, is onaantastbaar voor alle dingen, maar hij kent ook niet meer vreugde of lijden. Hij kent niet meer persoonlijke banden. Hij kent niets meer ~~dan~~ het tijdloze-zijn zelf, dat in zich ongetwijfeld vol is en volmaakt, maar waarvan je je geen beeld kunt vormen. De mens echter, die nog binnen die cosmos leeft, zonder er één mee te zijn, die moet wel voor zichzelf een levensdoel scheppen. Het is vaak een waan die we nastreven en heel vaak is al ons geestelijk klimmen niets anders dan het opgaan van een stoepje, dat je aan de andere

kant af moet gaan. Maar het is voor ons noodzakelijk. Door het streven n.l. leren wij verdragen dat grootse, dat ontstellende, dat cosmos heet." Ik heb gezegd: "Dat is mooi, maar hoe zit het dan met al die cosmische wetten en zo?" "De wetten van de cosmos zijn in feite de grenzen van ons eigen leven. Zij openbaren zich in ons, omdat wij nooit volledig zijn. We leven altijd voor een klein deel. Veel van de krachten die we in ons bezitten, laten we ongebruikt. Veel van het bewustzijn dat we in ons dragen, werpen we tijdelijk terzijde. Daarom zijn die cosmische wetten voor ons iets onredelijks, of, zo we al de redelijkheid ervan erkennen, iets wat uit de grote God geboren wordt. ~~Dat is niet waar.~~ Het is de kern van je wezen. De cosmische wetten zelf bepalen wie en wat je bent. En wanneer je dan leeft in de beperking b.v. van een menselijk bestaan, van een bepaalde geestelijke sfeer, dan probeer je in feite alleen jezelf te kennen. Wie de cosmos wil leren kennen, moet zichzelf kennen. Wie zichzelf waarlijk kent, kent de cosmos. Vergeet niet, dat dit leven zonder uiting, dat de kern is van het cosmisches bestaan, de kern is van uw eigen leven. Vergeet niet dat vanuit dit leven zonder verschijnselen steeds weer de scheppende openbaring plaats vindt. Steeds weer de reeksen van tegenstellingen en verschijnselen gekend en beschouwd worden. Wanneer je voor het eerst meent in de Schepper, in de heer van een sterrennevel, van een ster, van een planeet jezelf te herkennen, ach, dan ontstelt je dit. Later beseft je: dit ben ik zelf, maar in een andere vorm."

Ik begrijp dat die laatste verklaring dan allerhand vragen doet rijzen: "Wanneer ik dan de heer ben van een sterrennevel en gelijktijdig een geest en misschien ook nog ergens een mens, zoals u, waar blijft dan de idee van cosmos? En het antwoord, dat ik daarop kreeg was dit: "Wij spreken met elkaar en je leest mijn gedachten en jouw gedachten zijn als een helder en klaar beeld in mij. Maar ondanks dit, leven wij in onze cosmos. De sterren die voor u lichten, zijn niet de sterren die voor mij lichten. De krachten die mij regeren, zijn niet de krachten die u regeren. Maar één band is ons gelaten: de band van het bewustzijn. Al het andere komt uit onszelf voort. Het bewustzijn doet ons een andere wereld erkennen, maar ook daarin zien we alleen maar de parallel, het gelijk ontwikkelde cosmische. Hoe sterker wij in onszelf worden, hoe meer wij zullen beseffen, dat in de cosmos van een ander misschien méér sterren zijn en méér kleuren, maar dat wij ze niet zien. Bedenk: elke ziel is geschapen als een cosmisches geheel. De uiterlijke verschijnselen zijn maar een weerkaatsing van de gemeenschappelijke norm. Wanneer een mens op aarde staat en opziet naar de maan, dan is die maan niet alleen een werkelijkheid, neen, zij is geboren uit de cosmische maan, die in elke mens reeds leefde. De Scheping komt voort uit het onvolmaakte, dat de volmaaktheid in zich, in een poging tot vinden van parallellen met anderen, volledig weergeeft. Zo zal de onvolmaaktheid niets anders zijn dan het beantwoorden aan een gemeenschappelijke norm zonder beseft van de kern, waar we die in een ander zijn."

Het lijkt me een tamelijk moeilijke les en toch is er wel iets dat u zou kunnen onthouden uit dit alles. U leeft in uw eigen wereld. Uw eenzaamheid, uw lijden, uw vreugde, uw banden met mensen, uw contact met de geest, uw langzaam maar zeker verbleken van levenswaarden, uw zoeken naar nieuwe inhoud, het is alles in u, in uw eigen wereld.

Alles wat je ziet buiten je, is het gevolg van een soort

compromis. Niets van de uiterlijke verschijnselen is werkelijk de weergave van je eigen wezen en kan ook niet de werkelijke weergave van God zijn. Het is een bouwsel dat niet door de Schepper, maar door Zijn schepselen is opgericht om de volmaaktheid, die Hij bij ieder schepsel heeft neergelegd, ten dele uiterlijk te reproduceren, omdat de schepselen nog vrezen voor de eenzame volheid van het zijn, waaruit men komt tot eenheid met den Schepper, die in het ongeuite voor het eerst het werkelijk contact en het werkelijk begrip tussen al Zijn schepselen weer mogelijk maakt.

Nu, en dan is het eigenlijk niet verantwoord wanneer ik nu wegga, want ik zou misschien hier en daar teveel verwarring achterlaten. Daarom wil ik u een raad geven: Datgene wat u aanvaardt of waaraan u gelooft, dat maakt u werkelijk. Datgene waar u niet in gelooft, wordt vanzelf uit de werkelijkheid gebannen voor u en niet voor een ander. U bent door uw innerlijke instelling heer en meester over het Al, wanneer die instelling juist is. Want het is úw heelal waarin u leeft. Dit te beseffen is praktisch onmogelijk voor de mens en zoals ik in het begin reeds duidelijk maakte, ook voor de doorsnee-geest nog niet te aanvaarden en te begrijpen of in de praktijk om te zetten. Leef daarom zo goed als je kunt in je eigen wereld. Maak je geen zorgen over anderen. Zorg dat alles zoveel mogelijk beantwoordt aan jouw ideeën van juist, van goed en van recht, maar weet wel, dat elke aanval op het beeld van de ander, een schenden betekent van een soort verdrag, een soort compromis.

Jezelf zijn, zo volliedig als je kunt, dat is eigenlijk je taak in wereld en sfeer. Het aantasten van anderen betekent, dat je ook het evenwicht van je eigen uiting aantast, dat de verwarring waarin je jezelf stort, voor jou even vaak als voor de ander, teruggang kan betekenen. Denk niet teveel aan wat je hebt en wat je niet hebt, wat je ondergaat en wat je niet ondergaat. Dat is moeilijk, dat weet ik wel, maar toch, zet die dingen opzij. Zie ze als een schouwspel, niet als iets wat je ondergaat. Wanneer je dit kunt, zal je plotseling vinden, dat je evenzeer meester bent over de verschijnselen als de mario-nettenspeler over de poppen, die hij beneden laat wandelen, lachen en buigen.

Die cosmos, waarover we hebben gesproken, is belangrijk, maar belangrijker dan dat alles is, dat wij in onze onvolkomenheid toch volgens de wet van onze eigen cosmos handelen en denken. Dat wij goed handelen naar ons inzicht, dat wij goed handelen naar ons begrip, dat wij goed handelen volgens ons geweten, dat wij ons innerlijk zo ver mogelijk gestalte en openbaring geven in de wereld, waarin we mogen bestaan. Dat is voor ons de werkelijkheid van onze cosmos, de uitdrukking van onze cosmische wetten. Laat anderen daarbij buiten beschouwing. Anderen kunnen vrijelijk met u gaan, vrijelijk zich van u wenden, dat is niet uw zaak. Belangrijk is, dat u aan uw innerlijke wet, aan uw eigen cosmos beantwoordt. Zo slechts kunt ge uw innerlijk weten zó evenwichtig maken, dat ge niet alleen meer behoeft te spreken over een goddelijk licht dat van buiten tot u komt, maar dat ge in u die gouden gloed kunt gevoelen, die het verschijnsel leven is, van daaruit kunt gaan naar het grensgebied waarin geen licht en geen duister is en waarin het ik voor het eerst zijn werkelijke eenheid met zijn Schepper gevoelt.

En daarmee vrienden, ben ik gekomen aan het einde van mijn betoog. Misschien hier en daar moeilijk, denk er eens over na. Misschien hier en daar erg mooi. Laat u niet teveel door de

woorden imponeren. De sfeer is uiteindelijk alleen maar een middel om begrip te wekken. Begrijp liever en wat de rest betreft, ik ga het woord nog even overgeven aan de tweede spreker. We willen het medium niet te zwaar belasten gezien de omstandigheden. Ik wens u allen een genoeglijke zondag toe.

:--:--:--:--:--:--:--:--:--:--:--:--:--:--:--:--:

Goedenmorgen, vrienden.

Ja, mijn eigen stemgeluid wordt op het ogenblik ook wat vervormd, geloof ik. Maar ja, wanneer het wat dieper ligt dan u gewend bent, denk dan niet dat ik vanuit de afgrond tot u roep; zo erg is het zeker niet.

Ik heb met belangstelling de beschouwing van de eerste spreker gevolgd en ik heb gedacht: Ja kerel, je hebt eigenlijk wel gelijk met al die dingen, maar wat kan ik daar nu, op eenvoudige wijze commentaar gevend, van maken? Per slot van rekening: wat heb ik aan een professor, die me precies vertelt, hoe het graan is ontstaan en hoe daaruit brood is gekomen, als hij nog niet eens een boterham kan snijden, laat staan beboteren en voor consumptie geschikt maken? En zo zeg ik ook altijd: geestelijke leringen zijn goed, maar wat heb ik aan een geestelijke lering, die zó ver en abstract boven de mens en de geest blijft hangen, dat het eerder is als een soort wolk waar je naar opkijkt dan een stuk gereedschap, dat je kunt gebruiken. Vandaar dat ik, voordat ik het slotwoord ga spreken, toch wel erg graag zou willen proberen om uit het ongetwijfeld mooie van de eerste spreker mijn eigen "set gereedschap" te halen.

Nu weet ik wel, dat er veel mensen zijn die zeggen: als je in het leven vooruit wilt komen, dan heb je maar één ding nodig: een zware hamer, om ieder die in de weg staat, een kopje kleiner te maken. Dwaas natuurlijk, maar toch zou ik zeggen: je hebt een idee nodig dat als een hamer fungeert, want als je nu zo leeft - en nu spreek ik niet over mensen, maar over gebeurtenissen, toestanden, situaties, alles wat uit jezelf komt, met jezelf in betrekking staat - loop je op een gegeven ogenblik tegen iets aan, dat lijkt precies een muur. Je denkt: jonge, jonge, heb ik nu zó geleefd, om hier nu voor te staan? Dan heb je een hamer nodig; want als je dan verder wilt gaan, moet je op de een of andere manier die muur doorbreken. Daarom geloof ik wel dat het meest machtige wapen, dat wij dan kunnen distilleren uit die hele reeks van stellingen dit is: Niets wat ik feitelijk doe, is van belang, want uiteindelijk doe ik het toch alleen maar voor mezelf, maar dát, wat ik zo goed mogelijk tracht te vormen in mijzelf, de wens die ik naar anderen stuur, de aanvaarding die ik geef voor hetgeen anderen t.o.z. van mij zijn en betekenen, die is belangrijk, want die overbruggt nu precies de begrenzing tussen wat alleen mijn belang is en wat de belangen, de wereld, de cosmos desnoods, van anderen zijn. Dus als hamer steeds: wat ik uiterlijk of innerlijk ben en doe, is betrekkelijk onbelangrijk, zo lang ik maar t.o.v. de wereld een voortdurende aanvaarding en erkenning van al het lichtende en goede in mij draag. Die erkenning is meer waard dan duizend daden.

Ja, het is wel een mooie hamer, maar als je je soms machteloos voelt, dan is die hamer niet genoeg om door die dikke muur heen te komen. Ik zou zeggen: je hebt er een beitel bij nodig. Een koud-beitel, hoor, voor degenen die precies zijn. Goed, wat is de koud-beitel, die je gebruikt met die hamer van goedwillendheid om de muur van onvermogen te doorbreken? Ik zou

zeggen: het woord koud zegt het al: het koude, het nuchtere denken. Op het ogenblik dat wij ons laten meeslepen door dromen en idealen is dat allemaal prettig en mooi, maar dan dromen we soms zoveel en zover, dat we vastlopen voor de beperktheid van ons eigen wezen. We mogen dan een hele cosmos zijn, zoals we in een bepaalde vorm leven, zijn we er maar een heel klein stukje van. En dat kleine stukje met al zijn onevenwichtigheden zal toch juist gericht moeten worden.

Hiervoor gebruik ik dus het koude begrip, niet alleen verstand. Begrip. Ik begrijp, dat alles wat gebeurt, zin heeft. Daar begin ik mee. Niets is zinloos. Pijn, lijden, niets. En ja, daarnaast weet ik, dat ik beperkt ben in mijn mogelijkheden en ik weet dat die beperking als een belemmering kan worden gevoeld, me a.h.w. terugdringt in het leven, maar dat ik die beperking ook tot een voordeel kan omvormen. Goede vormen van beperking zijn b.v.: concentratie, meditatie, contemplatie. Waarom zou je van de beperkingen, die je in het leven ondergaat, niet iets goeds maken? Maak er iets van, dat je kracht geeft, die het je mogelijk maakt je te concentreren op die punten, die binnen de mogelijkheid liggen en belangrijk zijn. Zo voorkom je dan moedeloosheid: je hebt meer kracht om door die muur te breken en ten laatste leert die beitel ons nog iets. Hij zegt ons n.l. dit: Zolang ik met mijn aandacht, mijn belangstelling en mijn wensen een groot vlak bekleed, kan ik niets bereiken; maar hoe scherper ik definieer (ik zou kunnen zeggen: hoe scherper de beitel is), hoe gemakkelijker ik door zware belemmeringen heen kan komen en dus mijn leven meer intens en juist zelf bepalen.

Waar wij ons, hetzij van buitenaf of innerlijk het slachtoffer van grote beperkingen voelen, zal de concentratie op hetgeen ons nu als mogelijkheid werkelijk blijft, ons steeds meer in staat stellen de beperkingen terzijde te werpen, inzicht te krijgen in nieuwe mogelijkheden, te breken door de muur die ons schijnbaar terughield van de wereld buiten ons en de wereld in ons.

En nu we toch bezig zijn, mag ik een ander gunstig instrument niet vergeten. Ik zou dit willen noemen het werktuig der nieuwsgierigheid, n.l. de boor. Per slot van rekening: U zit hier nu wel, u zit in de stoffelijke lijve, maar u zoudt verduveld graag een gaatje boren zo tussen de sferen in, om eens even te kijken hoe het er nu aan de andere kant voorstaat, nietwaar? Goed. Wat is een boor? Ik haal de vergelijking niet voor niets aan. Een boor maakt een draaiende beweging, waardoor een punt langzaam voorwaarts gedreven kan worden. Wanneer ik door wil dringen tot een ander gebied van mijn eigen wezen dan het ogenblikkelijk als reëel beseft (dus dat wat ik denk te zijn), kan ik dat nooit doen met hamer en beitel bij wijze van spreken; de wereld zou op mijn kop instorten.

Wat ik wél kan doen, dat is de idee, die voor mij belangrijk is, het probleem dat voor mij belangrijk is, in voortdurende beweging houden. Want als ik dat voortdurend weer anders zie, voortdurend weer scherpste geef, nu zus, dan zo, steeds weer anders definieer, steeds weer anders denk en zeg, dan maak ik op den duur een soort gaatje en heb het idee: ik heb geen weerstand meer met dat idee. Je bent er nog steeds mee bezig, maar hebt geen weerstand meer. Dan betekent dat, dat je het probleem neer moet leggen en als je dan kijkt in de richting, waarin je dat probleem hebt gestuurd, dan zie je dingen, die niet meer tot je eigen wereld en mogelijkheid behoren. Maar die je je toch kunt realiseren.

Nu ja, ik wil niet een geestelijke winkel van sinkel zijn en het complete gereedschap, mooi verpakt in blank gelakte kast, aan u voorstellen, maar ik zou toch nog wel op één instrument uw aandacht willen vestigen, dat is n.l. de nijptang. Een nijptang bestaat uit twee delen, en wanneer die twee delen op de juiste manier gescherpt zijn, dan zeggen we ook nog dat hij een scherpe bek heeft. Dus een nijptang heeft wel overeenkomst met een bepaald soort mensen. De nijptang die we kunnen gebruiken om wat ons pijnigt en kwelt uit ons eigen leven te verwijderen, moet logischer wijze ook bestaan uit twee begrippen die t.o.v. elkaar gehanteerd worden.

In de eerste plaats moeten we beseffen dat feitelijke schuld nooit kan bestaan, indien wij erkend hebben waar wij gefaald hebben en maatregelen nemen om het falen verder te voorkomen. Dus kan ik vanuit mijzelf alle falen herstellen, verbeteren. Maar ja, dat is niet genoeg, want dan blijft nog altijd de uiterlijke moeilijkheid zitten. De tweede arm die we maken (denk aan de nijptang) is daarom de geestelijke kracht. Wanneer ik mijn wezen volledig concentreer op een bepaald punt, dan kan ik daarmee in en buiten mijn eigen cosmos, zoals mijn voorganger zou zeggen, zodanige krachten aan het werk zetten, dat deze verrichten, wat mij persoonlijk onmogelijk is. Mijn geloof, mijn vertrouwen op geestelijke krachten aan de ene kant, mijn schuld omzetten in begrip aan de andere kant, kan ik nu gebruiken om elk willekeurig probleem dat mij werkelijk kwelt, te pakken. (Nijptang). De intensiteit, waarmee ik aan de ene kant geestelijke krachten uitstuur, de bewuste poging om erkende onvolkomenheden om te zetten in een juiste handeling en een juiste daad, doet het pijnlijke dat mij aldoor bezig hield, verdwijnen en daarvoor in de plaats komt dan een ogenblik een gevoel van leegte. Je haalt een probleem nu niet zonder meer eruit, er is een ogenblik een gevoel van leegte, maar dat moet je even doorstaan en dan ben je er van af, je hebt het naar buiten gebracht a.h.w.. Het probleem remde je, maar nu heb je het onder voor ons nog niet begrepen machten gesteld, die buiten ons liggen. Ons wezen is niet meer bezwaard en daardoor kunnen we gemakkelijker verder leven.

En nu ga ik een einde maken aan mijn gereedschapspraatje, anders scheldt u mij straks voor een zaag uit.

Het is nu eenmaal gewoonte, dat wij een slotwoord spreken. We hebben de wisselingen vandaag een beetje beperkt. Ik zou zeggen: er is een enigszins opgeblazen, maar duidelijk zichtbare reden voor, n.l. de lichamelijke constitutie van het medium.

Ik zou daarom graag een slotwoord improviseren aan de hand van een door u gegeven woord.

"Vesting"

Ja, ik wil niet zo simpel zijn als een kennis van me, die dacht dat een vesting een vestenfabriek was. Wij maken van onszelf vaak een vesting, weet u, en de mens die zich zo probeert te verdedigen tegen de wereld als een vesting doet, die kan zich dan hetgeen ik er nu van ga maken, misschien even aantrekken.

Vesting

Hoge torens, zware muren, mannen fel bemand, met wapens zwaar beladen, de bruggen opgetrokken.
Zonder genade verdedigen we ons tegen al wat ons attaqueert.
Wij zijn de macht en wij zijn de kracht.
Niemand die anders ons leert.

Besloten in de vesting van mening en denken,
 van geloven en zelfgeschapen recntvaardigheid,
 tarten we elke kracht en vermogen,
 tot zelfs het vermogen der eeuwigheid.
 We gaan voort, sterk, zonder mededogen
 tot één wal, één muur bezwijkt
 en de hulpeloosheid van hen, die slechts door afweer zichzelf
 te zijn vermogen, ons eindelijk weer duidelijk blijkt.
 Men zingt misschien een toespeling op menselijk moeilijk lot:
 een vaste burcht is mij, mijn Heer en God,
 Maar God is geen burcht, Hij verdedigt je niet,
 Hij is de kracht van je leven.
 Niet om besloten te zijn, van anderen verwijderd,
 is je het bestaan gegeven.
 Een vesting ? Veronderstel dat er vijanden zijn.
 Maar indien ge geen vijand erkent en vanuit uzelve
 het goede slechts geeft, niet teveel naar uzelf en uw
 meningen streeft,
 dan behoeft er geen vesting te bestaan.
 Dan komt in de plaats daarvan het paradijs,
 waar zelfs lam en leeuw tezamen gaan,
 elk levende op eigen wijze,
 toch één in leven en kracht van God.
 Maak daarom geen vesting in je streven.
 Verdedig je niet tegen het lot,
 maar tracht in lot en zijn , aan al wat is oprecht aanvaard,
 je liefde en genegenheid te geven.

Want vrienden, de mens die zichzelf tot vesting maakt, die
 zich wapent tegen de wereld, het gebeuren van de wereld, zijn
 broeders in de wereld, die maakt zichzelf eenzaam en die een-
 zaamheid is niet alleen maar een eenzaamheid temidden van
 mensen. Hij maakt zich ook eenzaam t.o.v. zijn God, zijn
 Schepper.

Zolang wij pantsermuren nodig hebben om ons tegen die
 harde wereld te beschermen, zijn we niet sterk, maar zwak.
 Onze kracht ligt in het vrijelijk zijn in elke wereld, waartoe
 we behoren. Vrijelijk opgaan in elke sfeer, waarin ons bewust-
 zijn wordt gegeven. Het aanvaarden van alle bestaan en alle
 waarden daarvan en toch innerlijk te leven met God en niet te
 leven met één bepaald begrip, één bepaald denken of zelfs één
 bepaalde vrees.

Wie dat kan leren, heeft geen vesting nodig. Die is
 gelukkig; maar wee degenen, die zulke sterke vestingen moeten
 bouwen. Die sterke vestingen zijn het bewijs voor eigen
 zwakheid.

En daarmee wil ik dan vandaag de ochtendsamenkomst
 besluiten.

Ik hoop, dat u wat geleerd hebt, zowel uit het eerste
 betoog als uit mijn gereedschapskist. Mocht u nog een ander
 soort gereedschap nodig hebben, meldt dat dan te gelegener
 tijd eens en ik zal trachten u ook daarin inzicht te ver-
 schaffen, maar voorlopig zou ik zeggen: maak van deze koele
 dag een prettige, gezegende zondag.

:-:--:-:--:-:--:-:--:-:--:-:--:-: